ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Шарифова Санавбар Саъдулоевна дар мавзуи «Нақши арзишҳои миллӣ дар тарбияи хештаншиносии хонандагон зимни таълими фанни таърих», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.02 - Назария ва методикаи таълиму тарбия (13.00.02.05 - Назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ, таҳсилоти миёнаи умумӣ) пешниҳод шудааст

Дигаргуниҳои азиме, ки солҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал омада истодаанд, боиси тағйироти куллӣ дар фазои иҷтимоӣ-сиёсии ҳаёти ҷомеа, аз ҷумла, дар низоми таҳсилоти ватанӣ мегарданд. Ҳадафи аслии таҷдиди сифатии тарбия – таҳкими иқтидори иҷтимоӣ-иқтисодӣ, бартарафсозии ақибмонӣ дар соҳаҳои гуногуни иқтисод, рушди фарҳанги маънавии насли наврас, баланд бардоштани мавқеи иҷтимоӣ ва ахлоқии шахсият мебошад. Дар асл, оид ба азнавсозии муттасил ва мунтазами иқтидори маънавӣ ва фарҳангӣ дар доираи консепсияи миллии дигаргунсозии сифатии таҳсилоти умумӣ сухан меравад, ки тавассути он гузариш ба таҳсилот ва тарбияи сифатан нав, тарбияи хештаншиносии хонандагонро метавон амалӣ намуд.

Муассисаҳои таълимии амалкунанда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон воситаҳои тарбиявиеро мавриди истифода қарор медиҳанд, ки ба фаъолияти хонандагон таъсири мусбат мерасонанд. Корҳои зиёде амалӣ мешаванд, ки ба натиҷанокӣ ва татбиқи сифатҳои маънавӣ ва фаъолияти тамоюлноки хонандагон нигаронида шудаанд. Дар муассисаҳои таълимӣ бо мақсади таъсири мусбат расонидан ба ташаккули шахсияти оянда, аз ҷумла дар самти тарбияи хештаншиносии хонандагон, мунтазам корҳои ҳадафманд роҳандозӣ мегарданд.

Дар сурати мавҷудияти шароити мусоид рушди тамоми сатҳҳои психикии толибилмон амалӣ мегардад. Рушди умумии зеҳн, идрок, хотир, тафаккур, диққат, амалиёти мантиқӣ мисли тарбияи хештаншиносӣ ва ватандӯстии хонандагон бошиддат инкишоф меёбанд. Бо вуҷуди ин, танҳо ба худинкишофёбӣ ва худифшонамоии хонандагон умед бастан нодуруст аст. Имрӯз ташаккули иҷтимоии шахсияти наврасон худ ба худ, аз ҷониби калонсолон мушоҳида шудани падидаву зуҳуроти ҳаёти иҷтимоии онҳо, рушди масъулиятшиносиву мустақилияти хонандагон сурат мегирад.

Муаллиф дараҷаи илмии навгонӣ, моҳияти назариявӣ ва амалии тадқиқотии худро ба масъалаи татбиқи нақши арзишҳои миллӣ дар тарбияи хештаншиносии хонандагон зимни таълими фанни таърих дар

раванди таълими муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муайян намудааст.

Дар боби аввали рисола “Ҷанбаҳои назариявии ташаккули хештаншиносии хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ” масъалаҳои назариявӣ ва методологии мавзуи таҳқиқотӣ арзёбӣ гардидааст, ки он ба иҷрои корҳои илмӣ - таҳқиқотӣ ҷавобгӯй аст. Муаллиф аз таҳқиқоти олимони ватаниву хориҷӣ хеле хуб истифода бурда, ба усули таҳлилу муқоисакунӣ арзишмандии онҳоро дар кори худ таъкид намудааст.

Ҷанбаҳои мухталифи мавзуъ, ба монанди талаботи маърифатӣ, шавқу рағбати маърифатӣ, шахсияти омӯзгор, муносибати эҳсосотӣ ба таҳсилот, баинобатгирии хусусиятҳои синнусолии хонандагон ва дигари он мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор дода шудаанд.

Таҳлили педагогии масоили таҳқиқшаванда имконият медиҳад, ки хусусиятҳои муҳимми шаҳрвандӣ, ватандӯстӣ, худшиносӣ, худогоҳӣ ва хештаншиносӣ ҳамчун падидаи иҷтимоӣ ва хусусиёти маънавии шахсият муайян шаванд. Бинобар ин, аниқ кардани муҳтаво ва муайянсозии вижагиҳои онҳо дар шароити нави иҷтимоӣ-таърихӣ муҳим арзёбӣ гардида, амалисозии тарбияи хештаншиносӣ ва ватандӯстии ҷавононро дар заминаи илмӣ имконпазир мегардонад.

Дар боби дуюми рисола “ Мазмуну мундариҷа ва роҳу усулҳои ташаккули хештаншиносии хонандагон дар таълими таърихи умумӣ” роҳҳо ва воситаҳои асосии тарбияи ҷамъиятии муҳассилин ҳамчун заминаи асосии ташаккули муносибати мусбати онҳо ба арзишҳои миллӣ ва тарбияи хештаншиносии хонандагон зимни таълими фанни таърих мавриди пажӯҳиш қарор дода шудааст.

Ба ақидаи муаллиф имрӯзҳо масъалаи арзишҳои миллӣ ва нақши онҳо дар тарбияи хештаншиносии хонандагон,   захираҳои донишгирӣ, ки самти асосии ташаккули инсони ботаҷриба мебошад, хеле муҳим аст.

Автореферати диссертатсияи Шарифова Санавбар Саъдулоевна дар асоси стандартҳои мавҷудаи илмӣ ва талаботи КОА–и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таълиф гардидааст.

Автореферати диссертатсия хеле пурмазмун дар доираи рисола таълиф гардида, дар маҷмуъ натиҷаҳои кори тадқиқотии муаллифро инъикос мекунад. Аз натиҷаи автореферати диссертатсия аён мегардад, ки муҳаққиқ дар бораи масъалаи арзишҳои миллӣ ва нақши онҳо дар тарбияи хештаншиносии хонандагон бо як усули хос бо овардани санадҳои мӯътамад ба саҳифаҳои осори илмӣ ишораҳо кардааст.

- Кори илмӣ дорои ариши баланди илмӣ бошад ҳам, баъзе ғалатҳои имлоӣ грамматикӣ ва техникӣ мушоҳида мегардад ки ислоҳи онҳо зарур мебошад.

Хулоса, таҳқиқоте, ки Шарифова Санавбар Саъдулоевна ба анҷом расонидааст, ҳам аз нигоҳи назариявӣ ва ҳам аз диди амалӣ барои педагогикаи имрӯзаи тоҷик боз як кори таҳқиқотии нав буда, дастовардҳои илмии ӯ барои корҳои минбаъдаи илмии дигар раҳнамои хуб хоҳад буд.

Кори илмии Шарифова Санавбар Саъдулоевна дар мавзуи «Нақши арзишҳои миллӣ дар тарбияи хештаншиносии хонандагон зимни таълими фанни таърих» таҳқиқоти ба анҷомрасида буда, автореферат муҳтавои асосии диссертатсияро инъикос карда, мақолаҳои чоп намудаи муаллифи диссертатсия ба талаботи Низомномаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он Шарифова Санавбар Саъдулоевна барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ, аз рӯйи ихтисоси 13.00.02 - Назария ва методикаи таълиму тарбия (13.00.02.05 - Назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ, таҳсилоти миёнаи умумӣ) пурра мувофиқ мебошад.

Номзади илмҳои педагогӣ,
Мудири кафедраи назария ва методикаи
тарбияи томактабии факултети
психология ва таҳсилоти томактабии
МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд
ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” Собирова Н.С.

26.08.2025

Маълумот барои тамос: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Хуҷанд, гузаргоҳи Мавлонбеков 1. Телефон: (+992) 92 700 90 39.
E-mail: sobiri.n@mail.ru

Имзои Собирова Н.С.-ро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд
ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” З.С.Сайдуллозода